

A kurzus kódja: BBN-FIL-372.01

A kurzus megnevezése: Egoizmus és altruizmus (Egoism and Altruism)

A kurzus előadója: Orthmayr Imre

A kurzus előfeltétele(i): -

A jegyszerzés módja(i): gyakorlati jegy

Követelmények: 1. az órákon való megjelenés, 2. a megadott szakirodalom ismeretén nyugvó aktív órai szereplés, 3. egy 15 perces szemináriumi előadás megtartása valamelyik megadott szövegből.

A kurzus leírása, tematikája:

Az emberi természet sajátosságainak vizsgálata a filozófiai kutatások tárgyát képezi a kezdetek óta. Újabban e tárgyterület a filozófiai antropológia, illetve a filozófiai pszichológia diszciplínájaként lett behatárolva. Korábban sok filozófiai megközelítés részét képezte, de leginkább az etikáét és a politikai filozófiáét. Az etika és a politikai filozófia közös problémája az emberek közötti együttélés és együttműködés feltételeinek elméleti feltárása. Általános felfogás, hogy ennek legnagyobb akadálya az egoizmus: az emberek természetes hajlandósága arra, hogy saját érdekeiket érvényesítsék akár embertársaik kárára is. Ugyanakkor az emberi természet általános jellemzője az altruizmus is: a másokkal szembeni jóindulat, áldozatkészség vagy önfeláldozás. Több évezredes filozófiai vitatéma, hogy e két beállítódás közül melyik milyen mértékben uralkodó az emberi motívumok között. Tapasztalati és módszertani megfontolások alapján egyaránt az egoizmust szokás a domináns motívumnak tekinteni. Az etika és a politikai filozófia egyik központi problémája az, hogy miként lehet visszafogni, korlátok közé szorítani az emberek egoista hajlamait. Miként lehet önérdékű motívumaik ellenére közérdekű viselkedésre készíteni őket.

A filozófia minden korszakában felmerült ez az elméleti probléma, de az ókori, középkori és az újkori filozófiában igencsak más módon. Jelen szeminárium e megközelítésmódok hasonlóságait és különbségeit vizsgálja a legújabb megközelítésmódok fényében.

A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:

Platón, Arisztotelész, a sztoikusok, a Biblia és a keresztény filozófusok, Hobbes, Mandeville, Butler, Hume, Smith, Kant, Nietzsche, Elster szövegei, illetve szövegrészletei. .

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

Hársing László: *Az európai etikai gondolkodás*, Bíbor Kiadó, Miskolc 2001.
Robert L. Arrington: *Western Ethics. A Historical Introduction*, Blackwell Publishers, Oxford 1998.
Kelly Rogers (ed.): *Self-Interest. An Anthology of Philosophical Perspectives*, Routledge, New York and London, 1997.